

I N G E B L I K T

SPIEGEL

Spiegel 16/2 (1998) opent met een artikel van Koen Jaspaert & Sjaak Kroon die, op grond van een conceptuele analyse van taalonderwijs, een bijdrage willen leveren aan de ontwikkeling van een empirisch bruikbare typologie van taalonderwijs. Eerste pogingen om deze typologie toe te passen in concreet vergelijkend onderzoek van het onderwijs Nederlands in Nederland en Vlaanderen, lijken te wijzen in de richting van een bevestiging ervan.

In de bijdrage van Uriël Schuurs staat de vraag centraal of de structuur van leesvaardigheid van allochtone leerlingen verschilt van die van autochtone leerlingen. Omdat het beschikbare empirisch onderzoek geen consistent beeld oplevert, heeft hij zelf een analyse uitgevoerd op bestaande data. Op basis daarvan komt hij tot de conclusie dat de verschillen in leesvaardigheid tussen beide groepen leerlingen erg groot zijn, maar dat de structuur van de leesvaardigheid dezelfde is.

Walter Schlundt Bodien & Fransje Nelck-da Silva Rosa doen onderzoek naar de sociaal-emotionele ontwikkeling bij bovenbouwleerlingen in het voortgezet onderwijs in relatie tot hun houding tegenover het lezen van literatuur. In deze bijdrage rapporteren ze over achtergrond, vraagstelling en methode van onderzoek, en beschrijven ze de uitkomsten van een klein vooronderzoek met drie proefpersonen.

Het nummer wordt afgesloten met twee uitgebreide boekbesprekingen van R. Appel e.a., *Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs* (door Yvette Smits & Koen van Gorp) en van M. van de Laarschoot, *Lesgeven in meertalige klassen* (door Korrie van Helvert).

MOER

'Zin in kunst' is een themanummer van *Moer* (1999/3) over kunstzinnig taalonderwijs. Het bevat tal van inspirerende lessuggesties voor verschillende doelgroepen, ook voor Vlaamse leraren. Een overzicht: een buitenschools project met leerlingen uit het individueel voorbereidend beroepsonderwijs (Jan Peter Houtman); een vakoverstijgende lessenserie Nederlands en biologie in de basisvorming, de onderbouw van het secundair onderwijs (Peter Dekkers); een beschrijving van het boek *Stilleven, een tentoonstelling* van Ted van Lieshout (Ilse Bolscher) met opdrachten (Elsbeth van der Laan); een mogelijke invulling van 'Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV)', een van de nieuwe vakken in de tweede fase (de bovenbouw, zeg maar) van het voortgezet onderwijs (Ine Pels); een bezoek aan het *Letterkundig Museum* in Den Haag (Ilse Bolscher); kunst- en cultuurprojecten op een technische school (Frank Kühnen & Wil Willemsen); kunstonderwijs op de basisschool

(Pieter Mols); literaire vorming of taalvorming, een van de disciplines van kunstzinnige vorming, op basisscholen (Lucie Visch & Suzanne van Norden); wat kinderen leren van taalvorming (Mirjam Zaat); verhalen vertellen op de basisschool (Marco Holmer); kunst op de basisschool (Herman Giesbers); over kunstenaars, kunst en kinderen (Jos Walta); en lachend leren lezen op de basisschool (Aloysius van Saus).

Moer 1999/4 opent met een bijdrage van Marjan Hendriks & Riek Rademaker over de opvang van niet-Nederlandstalige leerlingen op een school in Ijmuiden. Daar wordt sinds het begin van de jaren 80 gewerkt met een flexibel opvangmodel dat iedere leerling een leerlijn op maat aanbiedt, met als doel het behalen van een regulier diploma. Mirjam Wallien geeft een aantal aanzetten tot het ontwikkelen van een taalbeleid voor een asielzoekerscentrum. Ook daar bevinden zich immers veel allochtone leerlingen die baat hebben bij het ontwikkelen en het voeren van beleid ten aanzien van het onderwijs Nederlands. Hylkje Steensma ten slotte doet verslag van haar ervaringen met zelf ontwikkeld lesmateriaal voor onderwijs Moluks Maleis in het basisonderwijs. Het materiaal is eveneens geschikt voor intercultureel onderwijs aan de hele groep.

LEVENDE TALEN

Levende Talen 540 (mei 1999) is een themanummer, getiteld: Internationalisering van stimulans tot project. Het biedt een rijk gestoffeerd overzicht van activiteiten en projecten die vooral in het kader van het moderne vreemdetalenonderwijs uitgevoerd worden. Met betrekking tot het onderwijs Nederlands als tweede/vreemde taal benadrukt Marijke Huizinga het belang van cultuur en de rol van de leraar daarin.

Levende Talen 541 (juni 1999) opent met een bijdrage van Karin Heesters, Femke

Kramer, Erik Kwakernaak & Irene Visser over het bijbrengen van 'tekstsoortbewustzijn' als een belangrijke component in het schrijfvaardigheidsonderwijs. Ze brengen verslag uit van de verwarring rond de tekstsoortterminologie die ze in recente schoolboeken voor het vwo (aso) vaststellen en doen voorstellen ter verbetering. Koos Henneman & Wim Van Calcar stellen het leesonderwijs ter discussie. In *Levende Talen 539* presenteren ze hun analyse van recente schoolboeken met betrekking tot het onderwijs in leesstrategieën. In dit vervolgartikel formuleren ze een aantal voorstellen om het leesonderwijs te optimaliseren. John Daniëls sprokkelde een aantal (voor leerlingen) tijdbesparende Internet-sites bij elkaar met werkstukken, examens, boekverslagen, en dergelijke.

SCHOKLA

Schokla [= School- en klaspraktijk] 40/2 (aflevering 160) is een themanummer over taalbeschouwing in het basisonderwijs. Het opent met een bijdrage van Marc van Kerkhoven over de nieuwe visie op taalbeschouwing in het leerplan voor het katholiek onderwijs. Paul Meerbergen presenteert een reeks concrete lesideeën vanuit drie verschillende invalshoeken: auditief taalgebruik, schriftelijk taalgebruik, en taalbeschouwing in een thema. Tot slot stelt Olga Van den Heuvel een aanpak voor om samen met de leerlingen na te denken over zinsstructuren. Het nummer wordt afgesloten met de rubriek *Boekbesprekingen* waarin nieuwe kinderboeken voorgesteld worden.

In *Schokla 40/3* (aflevering 161) geeft Willy Meeus een antwoord op enkele essentiële vragen over de invoering van de computer in de klaspraktijk. Vooral de educatieve software wordt in de kijker geplaatst en exemplarisch toegelicht aan de hand van twee oefenprogramma's: *Zanzi* (hoofdrekenen) en

Spelen met woorden (spelling). Verder bevat dit nummer bijdragen over onderwijs in sociale vaardigheden, levensbeschouwing en Frans. Een keuzelijst met waardevolle kinderboeken waarin gehandicapte kinderen voorkomen, samengesteld door Ria Dorssemont en aangevuld door Lief Nauwelaerts, sluit het nummer af.

In *Schokla 40/4* (aflevering 162) staan twee organisatievormen centraal die het zelfstandig werken van de leerlingen bevorderen: het contractwerk en de vrije keuzeactiviteit (zie ook *Vonk* 29/2). De inleidende bijdrage van Ivan Van Gucht biedt concrete achtergrondinformatie en tal van voorbeelden voor het tweede leerjaar. In 'Ook taalbeschouwing in de hoek' presenteert Olga Van den Heuvel een aantal opdrachten voor de derde graad die ook via meer klassikale werkvormen uitgevoerd kunnen worden. Verder: bijdragen over hoekenwerk in verband met sociale vaardigheden en realistisch meetonderwijs. Tot slot: het vervolg op de keuzelijst met boeken die handelen over gehandicapten door Lief Nauwelaerts en *Boekbesprekingen* van kinderboeken door Ria Dorssemont.

SPETTER

Sinds vele jaren investeert uitgeverij Zwijsen samen met Infoboek in goed leesonderwijs. Aan de series *Botjes*, *Ster*, *Eiland*, *Salto*, *Wachtwoord*, *Bizon* en *Zoeklicht* is vorig jaar *Spetter* toegevoegd. Deze serie is uniek door het nieuwe differentiatiemiddel, de *leeslat*, waarbij niet alleen het AVI-niveau maar ook de leeservaringsschaal en het thema de moeilijkheidsgraad van het boek aangeven. In de eerste serie *Spetter* voor achtjarigen is *Hippo* verschenen, het nieuwste boek van Marc de Bel met als thema 'pesten'.

POCKETS VOOR DE JEUGD

In de ons omringende landen zijn jeugdpockets een begrip: *Puffin* in het Verenigd Koninkrijk, *DTV* en *Fisher* in Duitsland en *Hachette* in Frankrijk. Bij ons is uitgeverij Averbode nu ook gestart met een reeks jeugdpockets voor 12/15-jarigen. Hierin gaat de uitgeverij verschenen werk van eigen auteurs, vertaalde jeugdboeken of titels uit andere fondsen opnieuw op de markt brengen tegen scherpe pocketprijzen van onder de 200 BEF. De boeken worden opnieuw geredigeerd en indien nodig aangepast aan de nieuwe spelling. De eerste zes titels liggen nu in de boekhandel.

GEZELLE

Bij *VVL-Ideeen 30/4* (maart-april 1999) zitten twee losse publicaties die aansluiten bij de vele initiatieven van het Gezellejaar 1899-1999. Onder redactie van Ludo Fraiteur, Herman Gevaert, Marthe Huyghe & Paul Thoen verscheen '*Guido Gezelle, fasen en facetten*', een fraai uitgegeven cahier voor secundair en hoger onderwijs. Het bestaat uit twee delen: een geïllustreerde, beknopte biografie en een originele bloemlezing met zorgvuldig uitgezochte beeld- en woordillustraties als vergelijkingsmateriaal. Bij het cahier hoort een documentatieblad voor leraren so en docenten ho. Het cahier telt 28 pagina's en kost 70 BEF (of 50 BEF vanaf 4 ex.); het documentatieblad is gratis voor leraren en docenten (30 BEF voor leerlingen en studenten).

BESTELADRES: *VVL, Zwijgerstraat 37, 2000 Antwerpen, tel. (03)237 65 59, fax (03)248 47 99.*

Eveneens naar aanleiding van het Gezellejaar heeft het KCLB (Katholiek Centrum voor Lectuurinformatie en Bibliotheekwerk) de brochure *Gezelle voor beginners* uitgegeven. Het grootste deel van de uitgave

wordt in beslag genomen door besprekingen van gedichten met suggesties voor de behandeling ervan in de klas en/of de leesgroep. Elke bijdrage is van de hand van een andere auteur: Jan Cogghe, Dirk Hanssens, Johan van Iseghem, Marcel Janssens, Jef van Meensel en Gerda de Preter. Daarnaast bevat de brochure een beknopte biografie en bibliografie van recente publicaties van en over Gezelle. De uitgave telt 85 pagina's en kost 295 BEF.

BESTELADRES: KCLB, Van Helmontstraat 29, 2060 Antwerpen, tel./fax (03)272 21 46.

ONS ERFDEEL

Gelezen in *Ons Erfdeel* 1999/2: het ijskoude gif van de ogen, of de poëzie van Charles Ducal (Koen Vergeer); de digitale toekomst: universele toegang tot cyberspace of maatschappelijke uitsluiting? (Cees J. Hamelink); schilderijen van Hans Broek, gefascineerd door het huis (Cees van der Geer); Vlamingen in Russische ogen: hardnekkige clichés en selectieve waarneming (Vladimir Ronin); tragedie of apocalyps: het recente werk van Willem Jan Otten (Bart Vervaeck); Kama & Seele (Louis van Dievel); de 29 dagen van Piet Vroon (Douwe Draaisma); Boon, Vlaanderens meest levende dode schrijver (Kris Humbeek); de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging: eindbalans of vertrekpunt? (Hugo Schiltz); dichters die nog maar namen lijken: Victor E. van Vriesland (A.L. Sötemann); Walschap in brieven: vrijgevochten en toch gebonden (Aad Nuis).

In *Ons Erfdeel* 1999/3 gaat het over de 'verengelsing' van het Nederlands (C.J.W. Zwart); de vermeende verpulping van de kwaliteitskrant (Patrick Stouthuysen); mijnenvelden van betekenis, of de 'revival' van de landschapskunst (Johan Pas); eikenschors en kaneel, of het werk van Godfried Bomans (Pierre H. Dubois); de Islam: thuis in Vlaanderen? (Herman de Ley); arm en rijk

in Nederland (Jan Berkouwer); de utopische wereld van Gerrit van Bakel (José Boyens); het werk van Antil Ramdas: bestemming is belangrijker dan afkomst (Yves van Kempen); Etienne Vermeersch, veertig jaar rechtlijnig denken (Ludo Abicht); de gedichten van Herman de Coninck (Ed Leeftang); de opmars der klassieken (Luc Devoldere).

WANT

WaNT, het Nieuwe Tijdschrift van de Warande is een fraai ogende tweemaandelijks uitgave die aan zijn tweede editie toe is. Hoofdmoot is een presentatie van de theater-, dans- en muziekproducties (voor volwassenen, jongeren en kinderen), tentoonstellingen, cursussen en workshops die de Warande in Turnhout organiseert. Daarnaast vindt u in elk nummer ook een bijdrage van *Kunst in Zicht*, het steunpunt kunsteducatie voor scholen van de Warande. Het tijdschrift kan aangevraagd worden bij de Warande, Warandestraat 42, 2300 Turnhout, tel. (014)41 94 94, fax (014)42 08 21, E-MAIL info@warande.be. Voor meer info: surf naar www.warande.be.

VLAAMS THEATER INSTITUUT

De bibliotheek van het *Vlaams Theater Instituut (VTi)* bevat een uitgebreide collectie boeken, tijdschriftartikels, krantenknipsels, video's, foto's en affiches over de podiumkunsten in Vlaanderen en daarbuiten. Alle gegevens daarover zijn opgeslagen in de databank van het VTi, die vanaf september 1999 door iedereen geraadpleegd kan worden op www.vti.be.